

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
_____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ : ІСТОРІЯ
ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

для студентів

спеціальності   035 Філологія
освітнього рівня   першого (бакалаврського)
освітньої програми   Українська мова і література
Спеціалізація 035.01 Українська мова і література

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0026/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

«   » 20 18 р.

Київ - 2018

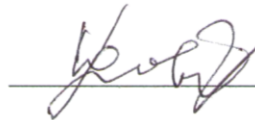
Розробник: Тверітінова Тетяна Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Викладач: Тверітінова Тетяна Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від «30» серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри світової літератури

 (Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми:
Українська мова і література

5 вересня 2018 р.

Гарант освітньої (професійної) програми (керівник проектної групи)

 (М.О. Вінтонів)

Робочу програму перевірено

_____ 2018 р.

Заступник директора

 (Л.І. Заяць)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р., протокол №

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни.....	4
2.	Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3.	Результати навчання за дисципліною.....	5
4.	Структура навчальної дисципліни.....	9
5.	Програма навчальної дисципліни.....	10
6.	Контроль навчальних досягнень.....	17
7.	Навчально-методична картка дисципліни.....	22
8.	Рекомендовані джерела.....	23

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг кредитів/ годин	1/30	1/30
Курс	III	III
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів	1	1
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	14	4
Модульний контроль	2	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	14	26
Форма семестрового контролю	-	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни є засвоєння студентами необхідної сукупності знань про зарубіжну літературу XIX століття доби реалізму.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- здійснення загального огляду розвитку літератур європейських країн і США;
- усвідомлення специфіки художніх творів в контексті літературного процесу XIX століття.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати :

- вивчені етапи всесвітнього літературного процесу;

- найважливіші відомості про творчі методи та літературні напрями (романтизм, реалізм, символізм, натуралізм, неоромантизм);
- місце і значення вивчених творів у доробку письменника та літературному процесі певного періоду;
- характерні особливості індивідуального стилю письменника.

Вміти :

- розрізняти літературні напрями;
- аналізувати й інтерпретувати художній твір в єдності його змісту і форми;
- виявляти основні проблеми, порушені у творі, що вивчається;
- визначати жанрові особливості вивчених творів;
- порівнювати твори, їхню проблематику та системи образів;
- користуватися словниково-довідковою та науково-дослідницькою літературою.

Програмні компетентності

2. Загальні компетентності (ЗК)	ЗК–1	<p>Світоглядна</p> <p>Здатність до критичного мислення й ціннісно світоглядної реалізації особистості. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загально-культурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, та сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій. Усвідомлення переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей. Емоційний інтелект. Когнітивна гнучкість. Здатність до емоційної стабільності, толерантності.</p>
	ЗК–2	<p>Громадянська</p> <p>Здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина. Спроможність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень; діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю.</p>
	ЗК–4	<p>Комунікативна компетенція</p> <p>Здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації; здатність аналізувати зміст думки та її структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.</p>

Фахові компетентності		
<i>Фахові (ФК)</i>	ФК–3	Літературознавча (глибокі знання та розуміння в галузі літературознавства) Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.
	ФК–7	Літературознавчо-критична Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
Програмні результати навчання		
Знання та розуміння	ПРН-3-2	Знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.
	ПРН-3-3	Розуміння української та зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.
	ПРН-3-4	Аналіз та інтерпретація творів зарубіжних письменників, визначати жанрово-стилістичні особливості творів мовою оригіналу та суттєві ознаки їх перекладів українською мовою, висловлювати судження щодо зв'язків української та інших літератур.
	ПРН-3-5	Володіння основними методами філологічного (лінгвістичного і літературознавчого) аналізу в синхронії та діахронії, користуючись системою основних понять і термінів мовознавства.

	ПРН-3-6	Володіння методами і прийомами здійснення усної та писемної комунікації; методами і прийомами створення різних типів і видів текстів (мовних творів); методами і прийомами аналізу й інтерпретації різних типів і видів текстів (мовних творів); методами і прийомами обробки та трансформації різних типів і видів текстів (творів).
	ПРН-3-7	Знання основних бібліографічних покажчиків і пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; сучасними методами і прийомами обробки інформації в галузі професійної діяльності.
Застосування знань та розумінь	ПРН-У-1	Вільне володіння базовим професійним категоріально-поняттєвим та дослідницьким апаратом сучасної філологічної науки. Уміння пояснювати професійно з історичних позицій явища і факти української мови та літератури.
	ПРН-У-3	Уміння визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства.
	ПРН-У-4	Уміння користуватися науковою, довідковою, методичною літературою рідною та іноземною мовами; перекладати тексти з іноземної мови рідною і з рідної іноземною.
Формування суджень	ПРН-С-1	Фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції.
	ПРН-С-2	Здатність об'єктивно оцінювати науково-методичну інформацію; вільно обирати шляхи наукового-методичного пошуку; професійно застосовувати наукові знання в освітній діяльності.
	ПРН-С-3	Здатність формувати судження про значення і наслідки своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№ пор.	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна робота			
		Усього	Лекції	Семинар	Сам. роб.
V семестр					
Змістовий модуль №1. Реалізм як художній напрям в літературах країн Європи та США					
Тема 1	Вступ. Література 2-ої пол.ХІХ ст.: загальна характеристика, літературні напрями, стилі. Загальна характеристика російського реалізму. Російський реалістичний роман та його представники: І.С.Тургенєв, Ф.М.Достоевський, Л.М.Толстой. <i>Тема для самостійного вивчення:</i> Реалізм в живопису та музиці. Творчість А.П.Чехова-прозаїка.	6	2	2	2
Тема 2	Загальна характеристика французького реалізму. Естетичні маніфести, провідні жанри, проблематика. Творчість Стендаля, О. де Бальзака. <i>Теми для самостійного вивчення:</i> Творчість П.Меріме, Г.Флобера, А.Доде. Ж.Верн як засновник науково-фантастичної прози.	6	2	2	2
Тема 3	Загальна характеристика англійського реалізму, феномен вікторіанської доби і її відбиття в творчості письменників-реалістів. Творчість Ч.Діккенса, В.-М.Теккерея, Т.Гарді. „Дамська” версія англійського реалістичного роману. <i>Теми для самостійного вивчення:</i> Творчість Е.Гаскелл, Джордж Еліот. Творчість Т. Гарді.	7	2	2	3
Тема 4	Загальна характеристика американського реалізму. Творчість Г. Бічер-Стоу, Марка Твена. <i>Теми для самостійного вивчення:</i> Творчість Ф. Брет-Гарта, О. Генрі.	5	-	2	3
Тема 5	<i>Теми для самостійного вивчення:</i> Загальна характеристика німецького реалізму. Творчість В. Раабе, Т. Шторма, Т. Фонтане.	4	-	-	4
	Модульний контроль	2			
	Разом за модулем	30	6	8	14
	Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)	-	-	-	-
	Усього	30			

Тематичний план для заочної форми навчання

№ пор.	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна робота			
		Усього	Лекції	Семинар	Сам. роб.
V семестр					
Змістовий модуль №1. Реалізм як художній напрям в літературах країн Європи та США					
Тема 1	Вступ. Література 2-ої пол.ХІХ ст.: загальна характеристика, літературні напрями, стилі. Загальна характеристика російського реалізму. Російський реалістичний роман та його представники: І.С.Тургенєв, Ф.М.Достоевський, Л.М.Толстой. <i>Тема для самостійного вивчення:</i> Знамениті романи Ф.М. Достоевського. Л.М. Толстой-романіст. Творчість А.П.Чехова-прозаїка.	6	2	-	4
Тема 2	<i>Теми для самостійного вивчення:</i> Загальна характеристика французького реалізму Естетичні маніфести, провідні жанри, проблематика Творчість Стендаля, О. де Бальзака. Творчість Стендаля, П.Меріме, Г.Флобера. Ж.Верн як засновник науково-фантастичної прози	6	-	-	6
Тема 3	Загальна характеристика англійського реалізму, феномен вікторіанської доби і її відбиття в творчості письменників-реалістів. Творчість Ч.Діккенса., <i>Теми для самостійного вивчення:</i> Творчість В.-М.Теккерея, Т.Гарді. „Дамська” версія англійського роману (Е.Гаскелл, сестри Бронте, Джордж Еліот). Творчість Т. Гарді.	8	-	2	6
Тема 4	<i>Теми для самостійного вивчення:</i> Загальна характеристика американського реалізму. Творчість Г. Бічер-Стоу, Марка Твена. Творчість Ф. Брет-Гарта, О. Генрі.	6	-	-	6
Тема 5	<i>Теми для самостійного вивчення:</i> Загальна характеристика німецького реалізму. Творчість В. Раабе, Т. Шторма, Т. Фонтане.	4	-	-	4
	Модульний контроль	-			
	Разом за модулем	30	2	2	26
	Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)	-	-	-	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ КРАЇН ЄВРОПИ ТА США

Лекція № 1. Вступ. Реалізм як літературний напрям у ХІХ ст. Російський реалізм (2 год.)

Вступ. Загальна характеристика реалізму як напрямку мистецтва. Естетико-художня система літератури західноєвропейського реалізму. Естетичне, філософське, соціально-політичне підґрунтя реалізму.

Загальна характеристика російської реалістичної літератури. «Гоголівський період» російської літератури. Творчість «пізнього» М.В. Гоголя і «раннього» Ф.М. Достоєвського в контексті літератури натуральної школи. Російський реалістичний роман, характерні ознаки, класичні зразки (І.С. Тургенєв, І.О.Гончаров, Л.М. Толстой, Ф.М. Достоєвський). Знамениті романи Ф.М.Достоєвського, їхня художня та філософська своєрідність. Л.М. Толстой-романіст.

Основні поняття теми: реалізм, роман, фізіологічний нарис, натуральна школа, фантастичний реалізм Ф. М. Достоєвського, психологізм, поліфонізм, роман-трагедія, філософський роман, роман-епопея, філософія толстовства.

Семінар № 1. Роман Л.М. Толстого «Анна Кареніна».

Обов'язкова література:

1. Бабаєв Э.Г. «Анна Каренина» Л.Н.Толстого / Э.Г. Бабаєв. – М.: Худож. лит., 1978. – 158 с.
2. Карякин Ю.Ф. Достоевский и канун ХХІ века / Ю.Ф. Карякин. – М.: Сов. писатель, 1989. - 646 с.
3. Кирпотин В.Я. Разочарование и крушение Родиона Раскольникова / В.Я.Кирпотин. – М.: Сов. писатель,1986.- 255 с.
4. Мотылева Т.Л. Л.Н.Толстой / Т.Л. Мотылева // История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 7. – М.: Наука, 1990. – С.130-151.
5. Фридендер Г.М. Достоевский / Г.М. Фридендер // История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 7. – М.: Наука,1990. – С.105-124.

Додаткова література:

1. Стеханова А.М. Ф. Достоевський і Б. Акунін: монопастиш «Ф.М.» / А.М.Стеханова, Т.І. Тверітінова // Зарубіжна література в школах України. – 2010. - № 7-8. – С. 84-87.

2. Белов С.В. Роман Ф.М. Достоевского «Преступление и наказание». Комментарий / С.В. Белов. - Л., 1979.
3. Краснов Г.В. Основные вехи в восприятии романа «Анна Каренина» / Г.В.Краснов // Литературные произведения в движении эпох. - М., 1979. – С.184-228.

Лекція № 2. Французький реалізм (2 год.)

Загальна характеристика французького реалізму: естетичні маніфести, провідні жанри, проблематика. Становлення естетичних поглядів Стендаля та його літературно-критична діяльність. Новелістика П. Меріме. «Людська комедія» в контексті творчості О. де Бальзака. Основні положення «Передмови», проспект, каталог. О. де Бальзак і Україна.

Основні поняття теми: роман-дослідження, психологічний роман, роман виховання, психологічний портрет, самоаналіз, соціально-аналітичний тип реалізму, детермінізм, циклізація творів, епопея.

Семінар № 2. Роман Г. Флобера «Пані Боварі».

Обов'язкова література:

1. Затонский Д.В. Бальзак / Д.В. Затонский // История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 6. – М.: Наука, 1991. – С. 195-206.
2. Кучборская Е.П. Творчество Бальзака / Е.П. Кучборская. – М., 1970.
3. Реизов Б.Г. Французский роман XIX века / Б.Г. Реизов. – М.: Высшая школа, 1969. - 310 с.
4. Ніколенко О.М. Від Флобера до Аполлінера. Французька література другої пол. XIX-поч. XX ст. Посібник / О.М. Ніколенко. – К.: КГОВЦ «Полікультурний світ», 2005. – С. 9-37.
5. Ржевская Н.Ф. Гюстав Флобер / Н.Ф. Ржевская // История всемирной литературы: В 9 т. – М.: Наука, 1990. – Т. 7. – С. 254-264.

Додаткова література:

1. Наливайко Д.С. Роман, що започаткував новітню прозу / Д.С. Наливайко // Флобер Г. «Пані Боварі». Проста душа. – Харків: Фоліо, 2002. – С. 3-18.
2. Моруа А. Прометей, або життя Оноре де Бальзака / Моруа А. – К., 1984.
3. Тверитинова Т.И. Г. Флобер и Г. де Мопассан: лекарство от боваризма / Т.И.Тверитинова // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: лінгвістика і літературознавство: міжвуз. Зб. наук.ст. Гол.ред. В.А. Зарва. – Бердянськ: БДПУ, 2013. – Вип. XXVII. – Ч. 3. – С. 398-406.

Лекція № 3. Англійський реалізм (2 год.)

Феномен вікторіанства та його відбиття в англійській реалістичній літературі. Художні особливості романістики Ч. Діккенса. Творчість В.-М. Теккерея. Жіноча проза в англійській реалістичній літературі.

Основні поняття теми: вікторіанство, англійський реалістичний роман, різдвяна притча, роман-автобіографія, соціально-реалістичний роман, готичний роман, химерно-побутовий роман, фентезі.

Семінар № 3. «Дамська» версія англійського реалістичного роману (Ш. Бронте, Е. Бронте, Е. Гаскелл).

Обов'язкова література:

1. Гениева Е.Ю. Диккенс / Е.Ю. Гениева // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.6. – М.: Наука, 1989. – С.113-130.
2. Ивашева В.В. «Век нынешний и век минувший»: Английский реалистический роман XIX века в его современном звучании. 2-е изд., доп. / В.В. Ивашева. – М.: Худож. лит, 1990. – 479 с.
3. История западноевропейской литературы. XIX век. Англия: Учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. зав. [Л.В. Сидорченко, И.И. Бутова, А.А. Аствацатуров и др.]; под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Бутовой. – СПб.: Филол. фак. СПбГУ; М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 544 с.
4. Михальская Н.П. Чарльз Диккенс: очерк жизни и творчества / Н.П. Михальская. – М.: Просвещение, 1987.
5. Тугушева М. Шарлотта Бронте: Очерк жизни и творчества / М. Тугушева. – М.: Высшая школа, 1982. – 98 с.

Додаткова література:

1. Денисюк Х. Ренесанс роману Е. Бронте «Буреверхи» / Х. Денисюк // Слово і час. – 2005. – № 11. – С. 83-87.
2. Тверитинова Т.И. Поэтика дома в усадебном тексте Э. Бронте (на материале романа «Грозовой Перевал») / Т.И. Тверитинова // Вісник Дніпропетровського університету імені А. Нобеля. Серія «Філологічні науки». – 2016. – № 1(11). – С. 167-171.
3. Шахова К.О. Чарльз Діккенс / К.О. Шахова // Зарубіжна література. – 2004. – № 6-7. – С. 17-28.

Семінар № 4. Специфіка американського реалізму в творчості Марка Твена (на прикладі романів «Пригоди Тома Соєра» та «Пригоди Гекльберрі Фінна»).

Обов'язкова література:

1. Жлуктенко Н. Художній світ роману Марка Твена «Пригоди Гекльберрі Фінна» / Н. Жлуктенко // Вікно в світ. – 1999. – № 4.
2. Зверев А.М. Литература США. Марк Твен / А.М. Зверев // История всемирной литературы: В 9 т. – М.: Наука, 1990. – Т. 7. – С. 559-568.

3. Пригодій С.М. Марк Твен: міф, людина, письменник / С.М. Пригодій // Марк Твен. Пригоди Тома Соєра. Пригоди Гекльберрі Фінна. – Харків: Фоліо, 2003. – С. 3-18.

Додаткова література:

1. Звиняцьковський В.Я. Марк Твен. «Пригоди Тома Соєра». Система уроків / В.Я. Звиняцьковський // Зарубіжна література. – 2005. - № 12. – С. 4-5.
2. Лібман З.Я. Марк Твен: Життя і творчість / З.Я. Лібман. – К.: Дніпро, 1977. - 142 с.
3. Ромм А.С. Марк Твен / А.С. Ромм. – М.: Наука, 1977. - 192 с.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (денна форма)

Вид діяльності студентів	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I. Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	3	5	15
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Виконання тестового контролю, експрес-контроль	10	3	30
	Разом		107
Максимальна кількість балів	107		
Розрахунок коефіцієнта	107:100=1,07		
Коефіцієнт	1,07		

6.1.a. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (заочна форма)

Вид діяльності студентів	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I. Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
Виконання модульної роботи	-	-	-
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Виконання тестового контролю, експрес-контроль	10	3	30
	Разом		67
Максимальна кількість балів	67		
Розрахунок коефіцієнта	67:100=0,67		
Коефіцієнт	0,67		

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

МОДУЛЬ № 1 (14 год.)

Тема № 1. Російський реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Творчість «пізнього» М.В. Гоголя. Поема «Мертві душі»: сюжет, композиція, ліризм, сатиричне спрямування.
2. Роман Л.М. Толстого «Анна Кареніна»: «думка про родину» й «думка про народ». Анна Кареніна як людина трагічної долі. Поетика роману.
3. Творчість А.П. Чехова-прозаїка: періодизація, тематичне і жанрове розмаїття, специфіка чеховського героя.

Література:

1. Бабаєв Э.Г. «Анна Каренина» Л.Н.Толстого / Э.Г. Бабаєв. – М.: Худож. лит., 1978. – 158 с.
2. Бердников Г.П. Чехов / Г.П. Бердников // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.8. – М.: Наука, 1994. – С. 29-42.
3. Краснов Г.В. Основные вехи в восприятии романа «Анна Каренина» / Г.В.Краснов // Литературные произведения в движении эпох. - М., 1979. – С.184-228.
4. Манн Ю.В. Поэтика Гоголя / Ю.В. Манн. – М., 1988.

Тема № 2. Французський реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Особливості сюжету і композиції роману Стендаля «Червоне і Чорне». Зображення життя всіх верств суспільства доби Реставрації.
2. Роман Г. Флобера «Пані Боварі»: зображення сучасного життя, тематика, проблематика, система образів. Боварі і боваризм.
3. Своєрідність тематики, новий тип героя в романах Ж.Верна (на прикладі роману «Діти капітана Гранта»). Місце творчості Ж. Верна у світовій літературі.

Література:

1. Виноградов А.К. Стендаль и его время / А.К. Виноградов. – М., 1960.
2. Затонский Д.В. Стендаль / Д.В. Затонский // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.6. – М.: Наука, 1989. – С. 185-195.
3. Потапова З.М. Французская литература. Романисты и драматурги 70-80-х гг. Ж.Верн / З.М. Потапова // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.7.

– М.: Наука, 1990. – С.314-315.

4. Реизов Б.Г. Французский роман XIX века / Б.Г. Реизов. – М.: Высшая школа, 1969. - 310 с.

5. Лехман Т. Кольори, що допомагають розумінню суті твору: до питання походження назви роману «Червоне і чорне» Стендаля / Т. Лехман // Всесвіт.літ. в сер.навч.закл.України. - 1998. - № 5. – С.10 -12.

6. Назарець В.М. Диваки у Жуля Верна. До вивчення романів «Діти капітана Гранта» і «П'ятнадцятирічний капітан» / В.М. Назарець // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. - № 6. – С. 33-38.

Тема № 3. Англійський реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Е. Гаскелл як майстер англійського соціального роману. «Мері Бартон. Манчестерська повість»: проблематика, поетика промислового міста, система образів, особливості стилю письменниці.
2. Діккенс-романіст. Провідні теми, образи, авторська позиція.
3. «Тесс із роду д'Ербервіллів» Т. Гарді - роман «характерів і середовища». Тематика, проблематика. Система образів, зображення предметно-просторового світу. Психологізм роману.

Література:

1. История западноевропейской литературы. XIX век. Англия: Учеб. пособие для студ.филол.фак.высш.учеб.зав.[Л.В. Сидорченко, И.И. Бурова, А.А. Аствацатуров и др.]; под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Буровой. – СПб.: Филол.фак. СПбГУ; М.: Изд.центр «Академия», 2004. – 544 с.
2. Ремизов Б.Б. Елизабет Гаскелл / Б.Б. Ремизов. – К., 1974.
3. Урнов М.В. Английская проза 70-90-х гг. XIX в. / М.В. Урнов // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.8. – М., 1994. – С. 349-359.

Тема № 4. Американський реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Естетична своєрідність розвитку реалізму в американській літературі XIX століття.
2. Історична романістика Марка Твена: «Принц та жебрак», «Янки при дворі короля Артура», «Жанна д'Арк».
3. Життєвий і творчий шлях О. Генрі.
4. Тема «маленької» людини у великому місті в новелах О. Генрі.

Література:

1. Зверев А.М. Литература США. Второй этап становления реализма / А.М.Зверев // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1990. – Т.7. – С.552-559.
2. История американской литературы [Банников Н.В., Боброва М.Н., Гиленсон Б.А и другие]; под ред. Н.И.Самохвалова.: В 2-х частях. – М.: Просвещение, 1971. – Ч. 2. – С. 294-314.
3. Левидова И.М. О. Генри и его новелла / И.М. Левидова. – М., 1973.
4. Міщук В.В. Життя і творчість О. Генрі: Соціальні та естетичні погляди письменника. Роман «Королі і капуста» / В.В. Міщук // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1996. – № 10.
5. Рибаківа О.В. Miss short story, або Американський варіант загадки сфінкса. Новели О'Генрі / О.В. Рибаківа // Зар.літ. в навч. закл. – 1998. - № 1. – С.43-45.
6. Урнов Д.М. «Точное слово» и «точка зрения» в англо-американской повествовательной прозе / Д.М. Урнов // Типология стиливого развития XIX века. – М., 1977.

Тема № 5. Німецький реалізм

Завдання:

Самостійно опрацювати та законспектувати відповіді на питання.

1. Роман Т. Фонтане «Пані Женні Трайбль»: тематика, проблематика, система образів. Характерні особливості стилю письменника.
2. Роман Т. Фонтане «Еффі Бріст»: тематика, проблематика, система образів. Художні особливості твору.

Література:

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література XIX століття: європейська реалістична проза 1830-1880-х років / О.С. Анненкова. – К.: Знання України, 2006. – 438 с.
2. Бурдина Т.И. Сатирические черты в образной системе романа Т.Фонтане «Госпожа Женни Трайбль» / Т.И. Бурдина // Вестник Моск. ун-та. – Серия 10. Филология. – 1975. - № 3.
3. Тураев С.В. Немецкая литература / С.В. Тураев // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1990. – Т.7. – С. 388-390.
4. Шахова К.О. Німецька література другої половини XIX сторіччя / К.О.Шахова // Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання. – 1999. -№ 2. – С. 163-240.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (денна форма)

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль І. РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ КРАЇН ЄВРОПИ ТА США			
Тема 1. Російський реалізм Поема М.В. Гоголя «Мертві душі». Роман Л.М. Толстого «Анна Кареніна». Творчість А.П.Чехова-прозаїка.	Поточні консультації	5	I-III
Тема № 2. Французький реалізм. Творчий шлях Г.Флобера. Життєвий і творчий шлях Ж. Верна.	Поточні консультації	5	IV-V
Тема № 3. Англійський реалізм Е.Гаскелл як майстер соціального роману. Традиції моралізаторського роману в творчості Т.Гарді.	Поточні консультації	5	VI-VII
Тема № 4. Американський реалізм. Історична романістика Марка Твена. Життєвий і творчий шлях О.Генрі.	Поточні консультації	5	VIII-IX
Тема № 5. Німецький реалізм. Загальна характеристика німецького реалізму. Творчий шлях Т. Фонтане. Романістика письменника.	МКР	5	X-XI
Разом: 14 год.		Разом: 25 балів	

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (заочна форма)

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль І. РЕАЛІЗМ ЯК ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЛІТЕРАТУРАХ КРАЇН ЄВРОПИ ТА США			
Тема 1. Російський реалізм Поема М.В. Гоголя «Мертві душі». Роман Л.М. Толстого «Анна Кареніна». Творчість А.П.Чехова-прозаїка.	Поточні консультації	5	I-III
Тема № 2. Французький реалізм. Творчий шлях Г.Флобера. Життєвий і творчий шлях Ж. Верна.	Поточні консультації	5	IV-V
Тема № 3. Англійський реалізм Е.Гаскелл як майстер соціального роману. Традиції моралізаторського роману в творчості Т.Гарді.	Поточні консультації	5	VI-VII
Тема № 4. Американський реалізм. Історична романістика Марка Твена. Життєвий і творчий шлях О.Генрі.	Поточні консультації	5	VIII-IX
Тема № 5. Німецький реалізм. Загальна характеристика німецького реалізму. Творчий шлях Т. Фонтане. Романістика письменника.	Поточні консультації	5	X-XI
Разом: 26 год.		Разом: 25 балів	

6.3. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Модульний контроль на денній формі навчання проводиться у формі підсумкового тестування на електронному навчальному курсі (посилання на ЕНК в кінці програми). Пропонується виконати 40 тестових завдань за 40 хвилин.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Максимальна кількість балів за МКР – 25.

6.4. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

6.5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Згідно навчального плану проведення семестрового контролю в 5 семестрі не передбачається.

6.6. ШКАЛА ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНОК

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ»
(денна форма)**

Разом: 30 годин. Лекції – 6 годин, семінарські заняття – 8 годин,
МК – 2 години, самостійна робота – 14 годин

Назва модуля	Реалізм як художній напрям в літературах країн Європи та США			
Кількість балів за модуль	107			
Лекції	1	2	3	4
Теми лекцій	Лекція № 1. Реалізм як літературно-мистецький напрям. Російський реалізм (1 б.)	Лекція № 2. Реалізм у Франції. Творчість Стендаля (1 б.)	Лекція № 3. Реалізм в Англії. Творчість Ч. Діккенса (1 б.)	
Теми семінарських занять	Роман Л.М. Толстого «Анна Кареніна» (1+10 б.)	Роман Г. Флобера «Пані Боварі» (1+10 б.)	«Дамська» версія англійського реалістичного роману (1+10 б.)	Специфіка американського реалізму в творчості Марка Твена (1 б.)
Самостійна робота	Тема № 1 (5 б.), тема № 2 (5 б.), тема № 3 (5 б.) Тема № 4 (5 б.), тема № 5 (5 б.)			
Тестування	Тест № 1 (10 б.), тест № 2 (10 б.), тест № 3 (10 б.)			
Модульний контроль	25 балів			
Підсумковий контроль	-			

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ»
(заочна форма)**

Разом: 30 годин. Лекції – 2 години, семінарські заняття – 2 години,
самостійна робота – 26 годин

Назва модуля	Реалізм як художній напрям в літературах країн Європи та США	
Кількість балів за модуль	67	
Лекції	1	
Теми лекцій	Лекція № 1. Реалізм як літературно-мистецький напрям. (1 б.)	
Теми семінарських занять	«Батько Горіо» і «Гобсек» в контексті «Людської комедії» О. де Бальзака (1+10 б.)	
Самостійна робота	Тема № 1 (5 б.), тема № 2 (5 б.), тема № 3 (5 б.) Тема № 4 (5 б.), тема № 5 (5 б.)	
Тестування	Тест № 1 (10 б.), тест № 2 (10 б.), тест № 3 (10 б.)	
Підсумковий контроль	-	

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

СПИСОК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

1. Бальзак О. Гобсек. Батько Горіо. Шагренева шкіра.
2. Бронте Ш. Джейн Ейр.
3. Бронте Е. Буреверхи.
4. Верн Ж. Діти капітана Гранта. Таємничий острів.
5. Гарді Т. Тесс із роду д'Ербервіллів.
6. Гаскелл Е. Мері Бартон. Манчестерська повість. Життя Шарлотти Бронте.
7. Генрі О. Новели (за вибором).
8. Гоголь М.В. Петербурзькі повісті. Мертві душі.
9. Гончаров І.О. Обломов.
10. Діккенс Ч. Пригоди Олівера Твіста. Домбі і син. Девід Копперфілд.
11. Доде А. Тартарен Тарасконський.
12. Достоевський Ф.М. Злочин і кара. Брати Карамазови.
13. Меріме П. Новели (за вибором).
14. Некрасов М.О. О шостій вчора завернув... Роздуми біля парадного під'їзду. Трійка. Про погоду. На смерть Шевченка.
15. Стендаль. Червоне і Чорне. Пармський монастир. Ваніна Ваніні.
16. Твен Марк. Пригоди Тома Сойера. Пригоди Гекльберрі Фінна. Оповідання (за вибором).
17. Теккерей В.-М. Книга снобів. Ярмарок марнославства.
18. Толстой Л.М. Війна і мир. Анна Кареніна.
19. Тургенєв І.С. Рудін. Ася. Напередодні.
20. Флобер Г. Пані Боварі.
21. Фонтане Т. Пані Женні Трайбель, або Серце серцю звістку подає. Еффі Бріст.
22. Чехов А.П. Людина в футлярі. Агрус. Про кохання. Іонич. Наречена.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література ХІХ століття: європейська реалістична проза 1830-1880 років / О.С. Анненкова. – К.: Знання України, 2006. – 437 с.
2. История западноевропейской литературы. ХІХ век. Англия: Учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. зав. [Л.В. Сидорченко, И.И. Бутова, А.А. Аствацатуров и др.]; под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Бутовой. – СПб.: Филол. фак. СПбГУ; М.: Изд. центр «Академия», 2004. –

- 544 с.
3. История западноевропейской литературы XIX века: Франция, Италия, Испания, Бельгия [под ред. Т.В. Соколовой]. – 2-ое изд. – М.: Высш.школа, 2003. – 357 с.
  4. История зарубежной литературы (Вторая половина XIX-начало XX века). [Ковалева Т.В., Кириллова Т.Д. и др.]; под ред. Ковалевой Т.В. - Минск: Завигар, 1997. – 486 с.
  5. История всемирной литературы: В 9 т. – М.: Наука, 1989-1994. – Т. 6. – М., 1989. – 880 с.; Т. 7. – М., 1990. – 830 с.

Додаткова:

1. Балдицын П.В. Творчество Марка Твена и национальный характер американской литературы / П.В. Балдицын. – М.: ВК, 2004. – 299 с.
2. Глазкова Т.Ю. Немецкоязычная литература: учебное пособие / Т.Ю.Глазкова. – М.: ФЛИНТА; Наука, 2012. – 135 с.
3. Ивашева В.В. «Век нынешний и век минувший»: Английский реалистический роман XIX века в его современном звучании. 2-е изд., доп. / В.В. Ивашева. – М.: Худож. лит, 1990. – 479 с.
4. Ніколенко О.М. Від Флобера до Аполлінера. Французька література другої половини XIX – поч. XX ст. // Тема / О.М. Ніколенко. – 2005. - № 3-4.
5. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Частина II / Т.І. Тверітінова. – К.: КУБГ, 2011. – 160 с.

8. Додаткові ресурси

1. ЕНК «Історія світової літератури: Історія зарубіжної літератури» (3 курс, ФУ, денна) <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6754>
2. ЕНК «Історія світової літератури: Історія зарубіжної літератури» (3 курс, ФУ, заочна) <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6753>

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія світової літератури: Історія зарубіжної літератури».

Укладач: **Тверітінова Тетяна Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.